

Konsultatīvā padome “Izglītība visiem” Sanāksme

2010.gada 30. aprīlis

Rīgā

Sanāksme notiek: Rīgas Amatniecības vidusskolā, Jūrmalas gatve 90

Sanāksme sākas: plkst.10:30

PROTOKOLS Nr.4

Sanāksmi vada:

Tatjana Koķe Izglītības un zinātnes ministre, konsultatīvās
padomes „Izglītība visiem,” priekšsēdētāja

Sanāksmē piedalās:

Tatjana Koķe	Izglītības un zinātnes ministrija
Līga Vecā	Sabiedrības integrācijas fonda sekretariāts
Gunta Kraģe	Latvijas vecāku apvienība “Vecāki izglītībai, sadarbībai, izaugsmei”
Mārtiņš Cimermanis	SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"
Ilva Kalnāja	Zemgales plānošanas reģiona administrācija
Anita Līce	Latvijas Darba devēju konfederācija
Dzintra Geka	Nacionālās radio un televīzijas padome
Zanda Ziedara	Kurzemes plānošanas reģions
Aivars Gribusts	Latvijas izglītības apgādu asociācija
Jānis Krastiņš	Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība
Dmitrijs Kuļšs	Izglītības un zinātnes ministrija
Agnese Rožkalne	Ekonomikas ministrija
Valda Vilcāne	Labklājības ministrija
Agnese Miltiņa	Kultūras ministrija
Ingrīda Mikiško	Latvijas Pieaugušo izglītības apvienība
Sandra Ozoliņa	Valsts aģentūra „Kultūras informācijas sistēmas”

Kristīne Peļša	Latvijas Valsts prezidenta kanceleja
Dzintra Muzikante	Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija
Jolanta Rābante	Latvijas Lauku sieviešu apvienība, Izglītības biedrība „Imanta”
Andrejs Siliņš	Latvijas Zinātņu akadēmija
Iveta Vērse	Izglītības attīstības centrs
<u>Sanāksmes organizatori, UNESCO LNK darba grupas pārstāvji</u>	
Ņina Linde	Izglītības un zinātnes ministrija
Kristīne Vāgnere	Izglītības un zinātnes ministrija
Jānis Gaigals	Izglītības un zinātnes ministrija
Maija Vanaga	Rīgas Amatniecības vidusskolas direktore
Dagnija Baltiņa	UNESCO LNK sekretariāts
Baiba Moļņika	UNESCO LNK sekretariāts
Madara Kāne	UNESCO LNK sekretariāts
Inga Belousa	Asociācija „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai”

Protokolē:

Baiba Moļņika

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas
Izglītības sektora vadītāja

Darba kārtība:

1. Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministres, Konsultatīvās Padomes priekšsēdētājas prof. **Tatjanas Koķes** ievadvārds;
2. „12,5 labas stratēģijas – viens mērķis” - Izglītības un zinātnes ministrijas ieskats par mūžizglītības stratēģiju attīstību un virzību, **Dmitrijs Kuļšs**, IZM Politikas koordinācijas departamenta direktora vietnieks – Mūžizglītības nodaļas vadītājs;
3. UNESCO LNK izveidotās ekspertu grupas izstrādātā pētījuma „Izglītība pašrealizācijai mūža garumā: pašvaldību atbalsts 16-25 gadus veciem jauniešiem” prezentācija un diskusija, **Inga Belousa**, Asociācijas „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” projektu vadītāja;
4. Nākotnes pilsētas veidotāju darba grupu prezentācijas – „Vides veidošana pašvaldībās mūžizglītības iespēju veicināšanai”, **Ilona Asare**, Cēsu Kultūras un tūrisma centra pārstāve, **Ilze Saleniece**, Britu Padomes Latvijā pārstāve;
5. Kopsavilkums un noslēgums

1.

Pirms sanāksmes oficiālās atklāšanas, UNESCO LNK ģenerālsēdētāre *Dagnija Baltiņa* apsveic visus klātesošos un akcentē, ka Konsultatīvās padomes sanāksme šogad notiek Radošuma nedēļas ietvaros, jo izglītība ir cieši saistīta ar radošumu. Lai iepazīstinātu sanāksmes dalībniekus ar sanāksmes norises vietu, vārds tiek dots Rīgas Amatniecības vidusskolas direktorei Maijai Vanagai.

Savā uzrunā *Maija Vanaga* aicina sanāksmes iepazīties ar skolas audzēkņu izveidoto izstādi, kā arī noskatīties teatralizētu uzvedumu par 11 profesijām, ko var apgūt Rīgas Amatniecības vidusskolā. Sanāksmes dalībniekus sveic arī skolas koris, kur vienkopus dzied gan audzēkņi, gan pedagogi.

Dagnija Baltiņa izsaka pateicību Rīgas Amatniecības vidusskolas pārstāvjiem un aicina Izglītības un zinātnes ministri, Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” priekšsēdētāju prof. Tatjanu Koķi atklāt sanāksmi.

Tatjana Koķe, sveicot visus klātesošos izglītības entuziastus, atzīmē, ka konsultatīvā padome „Izglītība visiem” ir izveidota, lai stiprinātu mācīšanos mūža garumā. Konsultatīvā padome ir starpnozaru padome, kas spēj risināt nopietnus, valstij svarīgus uzdevumus un ir svarīgi panākt, lai gadiem ejot, tās loma un ietekme nevis mazinātos, bet gan palielinātos. Atklājot sanāksmes tēmu: Izglītība pašrealizācijai mūža garumā, ministre pauž gandarījumu, ka sanāksme notiek Radošuma nedēļā, jo izglītība nav iedomājama bez radošā procesa. Iegūt radošumu var tikai darbībā un pieredzē, tomēr stiprināt radošumu mēs varam izglītībā. Tieši veids, kā skolēni iegūst izglītību, apgūst mācību saturu palīdz veidot neierobežotu, inovatīvi domājošu prātu, kas ir radošuma pamats. Nevajag baidīties arī no vilšanās un zaudējuma sajūtas, jo pieredze ir tas, ko mēs gūvām, neiegūstot to, pēc kā tiecāmies, uzsver ministre, aicinot neiestingt stereotipos.

Tatjana Koķe novēlot visiem radošu un interesantu darbu – uzver, ka Konsultatīvās padomes misija ir apspriest un izstrādāt ieteikumus tālākai virzībai dažādu institūciju ietvaros, jo katrai institūcijai ir noteikta atbildība un katrs, kurš iesaistās izglītības procesā ir nevis vērotājs, vai pareizā viedokļa gaidītājs, bet nāk ar savām iniciatīvām un inovācijām, kas palīdz kopīgā redzējuma veidošanā. Tāpat tiek izteikta vēlme organizēt Konsultatīvās padomes sanāksmes biežāk – reizi ceturksnī.

Savas uzrunas noslēgumā *Tatjana Koķe* izsaka cerību, ka Latvija atradīs jaunu elpu. Jauno elpu dos jauni cilvēki Latvijā un izglītība būs pamats jaunā veidošanai.

2.

Tatjana Koķe aicina IZM Politikas koordinācijas departamenta direktora vietnieku *Dmitriju Kuļšu* uzstāties ar sagatavoto prezentāciju par tēmu „12,5 labas stratēģijas – viens mērķis” - Izglītības un zinātnes ministrijas ieskats par mūžizglītības stratēģiju attīstību un virzību (Dmitrija Kuļša prezentācija pielikumā)

Dmitrijs Kuļšs iesākot prezentāciju uzsver, ka visām prezentācijā minētajām stratēģijām ir viens mērķis – nodrošināt jebkuram cilvēkam iespēju papildināt savas zināšanas un prasmes jebkurā vecuma posmā, jebkurā dzīves situācijā, piedāvājot gan formālo, gan neformālo izglītību, kā arī nodrošinot abus aspektus: izglītība darba tirgum (saistīta ar darba devēju un darba ņēmēju iniciatīvām) un izglītība pašrealizācijai un pilsoniskās pašapziņas celšanai.

Izanalizējot 12 izstrādātās stratēģijas, *Dmitrijs Kuļšs* secina, ka, lai gan 21.gadsimta sākumā galvenie stratēģiju virzītājspēki aizvien vairāk uzmanības sāka veltīt izglītībai kā personisko un sabiedrības interešu attīstības katalizatoram, tomēr kopš 2008.gada ekonomiskās krīzes aizvien lielāks atbalsts tiek sniegts izglītībai darba tirgum, kā arī ir novērojama sākotnējās izglītības aizvien lielāka nostiprināšana. Stratēģiskais dokuments „Izglītība un apmācība” 2020 – liek saprast, ka reformām jānotiek steidzami, vienlaikus uzlabojot izglītības un apmācības sistēmas. Mūžizglītības principa ieviešanā tiek akcentēta mobilitāte un zināšanu un prasmju atbilstība darba tirgum. Ekonomiskā faktora dominante saskatāma arī pasaules pieaugušo izglītības un apmācības konferences CONFINTEA VI ziņojumā, kurā gan uzsvērtā abu divu prioritāšu loma, lai panāktu iedzīvotāju laimes pieaugumu.

Prezentācijas noslēgumā *Dmitrijs Kuļšs* informē, ka šobrīd Eiropas un Latvijas līmenī top divi ļoti svarīgi stratēģiski dokumenti: Eiropas Savienības 2020 stratēģija un Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija Latvija 2030, kurās cilvēku zināšanām un prasmēm ir atvēlēta ļoti liela uzmanība.

Pateicoties *Dmitrijam Kuļšam* par sagatavoto prezentāciju, *Tatjana Koķe* uzsver, ka ļoti būtiski ir pievērsties cilvēku spējām un prasmēm pašiem iesaistīties procesā, kļūt ne tikai par darba ņēmējiem, bet arī darba devējiem un radīt jaunas darba vietas. Radošums uzņēmējdarbībā bija arī viena no Radošuma nedēļā izvērstajām tēmām.

Tatjana Koķe aicina Asociācijas „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” projektu vadītāju, doktoru *Ingu Belousu* uzstāties ar ziņojumu par pētījumu „Izglītība pašrealizācijai mūža garumā: pašvaldību atbalsts 16-25 gadus veciem jauniešiem”. (Ingas Belousas prezentācija pielikumā)

Tatjana Koķe nodod sanāksmes vadību Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts sekretāra vietniecei, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas loceklei *Kristīnei Vāgnerei*.

Inga Belousa stāstot par veikto pētījumu uzsver, ka tika veikti sekojoši pētījuma posmi: izstrādāts teorētiskais pamatojums, izpētīts pašvaldībās esošais piedāvājums jauniešu pašrealizācijai, kā arī veikta 16 – 25 gadus vecu jauniešu dzīves stāstu analīze.

Inga Belousa akcentē, ka jauniešu dzīves stāstu pētīšanai ir ciešs sakars ar izglītību pašrealizācijai un jaunieši kā vienotu veselumu. Parasti pētījumos tiek lielāka uzmanība pievērsta kādai atsevišķai personības iezīmei, aspektam un tml., šoreiz tika pētīts, kā jaunieša dzīvesstāstā iekļaujas pašrealizācijas līdzšinējā pieredze, vajadzības un nākotnes ieceres.

Prezentācijā *Inga Belousa* ieskicē trīs sadaļas: pētījumā analizētā jaunieša portrets, galvenās atziņas (citējot pašu jauniešu paustās domas) un jautājumi diskusijai.

Atklājot jauniešu paustās domas un atziņas, kā arī interesējošos jautājumus – *Inga Belousa* aicina sanāksmes dalībniekus izvērst diskusiju grupās par sekojošiem jautājumiem:

- 1) Kā paplašināt atbildību par jauniešu pašrealizāciju no atsevišķām formālās izglītības iestādēm uz pašvaldību kopumā?
- 2) Kā organizēt uz jauniešu interesēm, vajadzībām un iespējām balstītu jauniešu pašrealizāciju pašvaldībā?
- 3) Kā organizēt resursu ilgtspējīgu vadību un iekšēju sadarbību pašvaldībā jauniešu pašrealizācijai?
- 4) Kā pašvaldībā no jauniešu pašrealizācijas neizstumt vecāku lomu un vienaudžu atbalstu?

Andrejs Siliņš aicina sanāksmes vadītāju neorganizēt darbu grupās, bet uzreiz atklāt diskusiju par abām (Dm.Kuļša un I.Belousas) prezentācijām.

Kristīne Vāgnere piekrīt izteiktajam priekšlikumam un aicina sanāksmes dalībniekus būt aktīviem diskusijas līdzdalībniekiem,

Andrejs Siliņš aicina diskusijas dalībniekus pārdomāt jautājumu, kāds ir jauniešu dzīves mērķis – kļūt izglītotam, vai bagātam. Tāpat arī svarīgi ir noskaidrot, kāds ir mūzizglītības mērķis – izglītoties tāpēc, lai varētu dot, vienlaicīgi gūstot arī sev, vai tikai izglītoties, lai iegūtu sev pēc iespējas labāku darbu, vairāk naudas un tml.

Dmitrijs Kuļšs jautā, vai cilvēka tieksme iegūt pēc iespējas vairāk labuma, jeb konkurētspēja varētu būt ne tikai ekonomiskās krīzes, bet arī ekonomiskās izaugsmes cēlonis, jo vēlme iegūt vairāk ir viņa attīstības dzinulis.

Andrejs Siliņš noliedz šo pozīciju, uzskatot, ka, lai sabiedrība attīstītos cilvēkam ir jāspēj vairāk dot, nevis ņemt.

Inga Belousa atbildot uz uzdoto jautājumu, skaidro, ka jauniešu dzīvesstāstu intervijās, īpaši runājot par svarīgiem notikumiem jauniešu dzīvēs, nenoliedzami atklājas jauniešu mērķi, vērtības un ideāli.

Jānis Gaigals turpinot diskusiju izsaka atziņu, ka dzīvē viss ir bilancē starp to, ko tu dod un to, ko saņem pretim. Ir ļoti būtiski katram pārdomāt ne tikai to, ko viņš saņem no valsts un sabiedrības, bet arī to, ko var dot pretim. Izglītībā ir jārunā par vērtībām, bet jādara to nevis atsevišķā mācību priekšmetā, bet gan katrā no stundām veidojot bērnu un jauniešu attieksmi.

Ingrīda Mikiško atbalstot diskusiju par izglītības nozīmību vērtībizpratnes veidošanā un krīzes pārvarēšanā – aicina pārdomāt līdzekļus, kas tiek izmantoti, piemēram, skolu skaita optimizācija vienlaicīgi nenozīmē izglītības kvalitātes paaugstināšanos. Svarīgi būtu noskaidrot, ko mēs Latvijā vēlamies darīt – gan jauniešu, gan pieaugušo izglītībā, lai paātrinātu izeju no krīzes.

Anita Līce atzīst, ka alkatība nav laba īpašība un nerada pievienoto vērtību, bet vienlaicīgi uzsver, ka ir nepieciešama izglītības sistēma, kas nodrošina izaugsmi ikvienam indivīdam un rada jaunas iespējas – ļaunākais, kas notiek ar cilvēkiem, ir tas, ka viņiem zūd interese un motivācija izglītoties un strādāt. Noteikti ir jārunā par jaunajām izglītības metodēm, kas akcentē attieksmju veidošanu un paši jaunieši ir jāiesaista diskusijā.

Anita Līce uzdod jautājumu par jauniešu organizāciju iesaisti Konsultatīvās Padomes darbā un diskusijā.

Baiba Moļņika atbild, ka uz sanāksmi tika aicināti pārstāvji no Latvijas Jaunatnes padomes un Latvijas Studentu apvienības, kas apstiprināja savu līdzdalību, tomēr uz sanāksmi neieradās.

Aija Tūna iesaistās diskusijā un uzsver, ka svarīgi ir izvēlēties precīzu terminoloģiju un nevis mēģināt iekļaut jauniešus sabiedrībā, bet paskatīties uz jautājumu no citas puses, noskaidrojot, kāda ir sabiedrība, kurā jaunieši vēlētos iekļauties, tādejādi ir ļoti atbalstāma pētījumā izmantotā pieeja – uzklaut un analizēt jauniešu dzīvesstāstus. Problēma ir komunikācijas trūkums, varbūt ir jāmaina pieeja no pozīcijas, ka jaunieši ir tie, kas nevis gatavojas lielajai dzīvei un kļūst par pilsoņiem, bet ir pilsoņi šeit un tagad.

Andrejs Siliņš iesaka uzmanību pievērst augstākās izglītības un zinātnes prestižam, noteikti labāk attīstās tās valstis, kuras orientējas nevis uz bagātību un labākiem ekonomiskajiem rādītājiem, bet gan uz augstākās izglītības un zinātnes prestižu. Atbalstot Jāņa Gaigala izteikto atziņu, *Andrejs Siliņš* uzsver, ka dodot savas zināšanas, prasmes un tml. valstij, mēs jūtamies arī atbildīgi par iedoto un vienlaicīgi attīstās vērtībizpratne.

Kr. Vāgnere pateicoties visiem, kas piedalījās diskusijā uzaicina visus klātesošos noklausīties „Nākotnes spēles” veidotāju prezentācijas.

B.Moļņika informē, ka Nākotnes spēles prezentācijas ir ciešā saistībā ar veikto pētījumu, jo ir izveidotas, ņemot vērā pētījuma materiālus. Nākotnes spēlē tika iesaistīti dažādu līmeņu un nozaru pārstāvji, tai skaitā, arī jaunieši, lai prezentācijas maksimāli atspoguļotu vēlmes un iespējas.

4.

Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” locekļi noklausās Nākotnes spēles „Vides veidošana pašvaldībās mūžizglītības iespēju veicināšanai” veidotāju prezentācijas (pielikumā):

- 1) „Skola ikvienam”
- 2) www.maleniesutikls.lv – vide un jaunieši
- 3) „Spēļu valstība” – izglītojoša, integratīva, interaktīva spēļu programma
- 4) „No sēklām līdz augļiem”- jaunietis formālā un neformālā izglītības procesā

Kristīne Vāgnere aicina klātesošos uzdot jautājumus prezentāciju autoriem, kā arī turpināt aizsākto diskusiju par jauniešu pašrealizācijas iespējām.

Līga Vecā iepazīstinot sanāksmes dalībniekus ar Sabiedrības integrācijas Fonda darbības jomu – pilsoniskās aktivitātes celšana, uzsver, ka diskusijas tēma ir ļoti aktuāla un saistoša un aicina jauniešus un jaunatnes organizācijas izmantot iespēju pieteikties SIF izsludinātajā projektu konkursā, jo tā būtu reāla iespēja pārbaudīt praksē izvirzīto ideju dzīvotspēju.

Kristīne Pelša aicina pilnveidot skolas sadarbības modeli ar vecākiem, mainot arī vecāku sapulču kārtību, jo savu laiku ir nodzīvojusi sistēma, ka skolotājs runā ar visiem vecākiem kopumā. Vajadzētu atrast formas, kā vairāk iesaistīt vecākus sadarbībā.

Gunta Kraģe atbalsta diskusijā izskanējušo domu, ka ir vairāk jādod, nevis jāgaida un apliecina, ka vecāku organizācijas ir gatavas vairāk iesaistīties. Informē, ka ir skolas, kas ir mainījušas vecāku sapulču kārtību, tāpat vecāku organizācijas strādā ar vecākiem, tos izglītojot un informējot, lai vecāki būtu ieinteresēti un būtu atbalsts skolai.

Aija Tūna aicina vairāk domāt par labo prakšu un pieredzi apkopošanu, parādīšanu sabiedrībai, kā arī iestrādāšanu izglītības sistēmā, jo ļoti bieži īstenoto projektu rezultāti paliek bez sekām un tālākas attīstības.

M.Cimermanis informē, ka ļoti būtiski ir runāt par praktiskiem risinājumiem, ko piedāvāt jauniešiem ideju realizācijai, jo ļoti bieži visas ieceres un idejas apstājas pie resursu trūkuma un institūciju nevēlēšanās sadarbīties. Ierosina Konsultatīvās padomes sanāksmi sasaukt, lai diskutētu par Latvijas ilgtspējīgās attīstības stratēģiju 2030. Nepieciešams noskaidrot, kāds ir Latvijas mērķis, jo pretējā gadījumā visas diskusijas ir tukša darbība. Kā negatīvu iezīmi min sabiedrības noslāņošanos – īpaši pilsētās un laukos, kas skar arī izglītības sistēmu un tās kvalitāti. Latvijai sagaida demogrāfiskais kritums ir jābūt gataviem šai situācijai, tāpat arī jāatceras, ka krīzes tulkojums ir atbrīvošanās no visa liekā un nevajadzīgā, kas tagad būtu strauji jādara. Jādomā par cilvēkiem ne tikai kā par darba ņēmējiem, labi sagatavoties darba tirgum, bet arī kā par radošiem cilvēkiem, kas paši izdara izvēles un uzņemas atbildību.

Kr.Vāgnere pateicoties visiem par darbu informē, ka visas sanāksmē rādītās prezentācijas tiks apkopotas un izvietotas UNESCO LNK mājas lapā (www.unesco.lv), kā arī Izglītības un zinātnes ministrijas mājas lapā (www.izm.gov.lv). Savukārt pētnieku grupa, kas strādāja pie ziņojuma „Izglītība pašrealizācijai mūža garumā: pašvaldību atbalsts 16-25 gadus veciem jauniešiem” turpinās diskutēt ar pašvaldību pārstāvjiem par ziņojumu un izstrādāt rekomendācijas. Apkopojot sanāksmē izskanējušās domas un idejas, uzsver, ka krīzes laikā esam atgriezušies pie tādiem vārdiem kā pašapziņa, vērtības, pilsoniskā apziņa. Piekrīt Andreja Siliņa izteiktajam viedoklim par vērtībām, jo nauda ir līdzeklis, lai dzīvotu, bet dzīvojam jau mēs pilnīgi cita iemesla pēc. Atbalsta ierosinājumu sasaukt Konsultatīvās Padomes sanāksmes biežāk.

Sanāksmi slēdz plkst. 13.00

Sanāksmes vadītāja

Kr.Vāgnere

Protokolēja

B.Moļņika